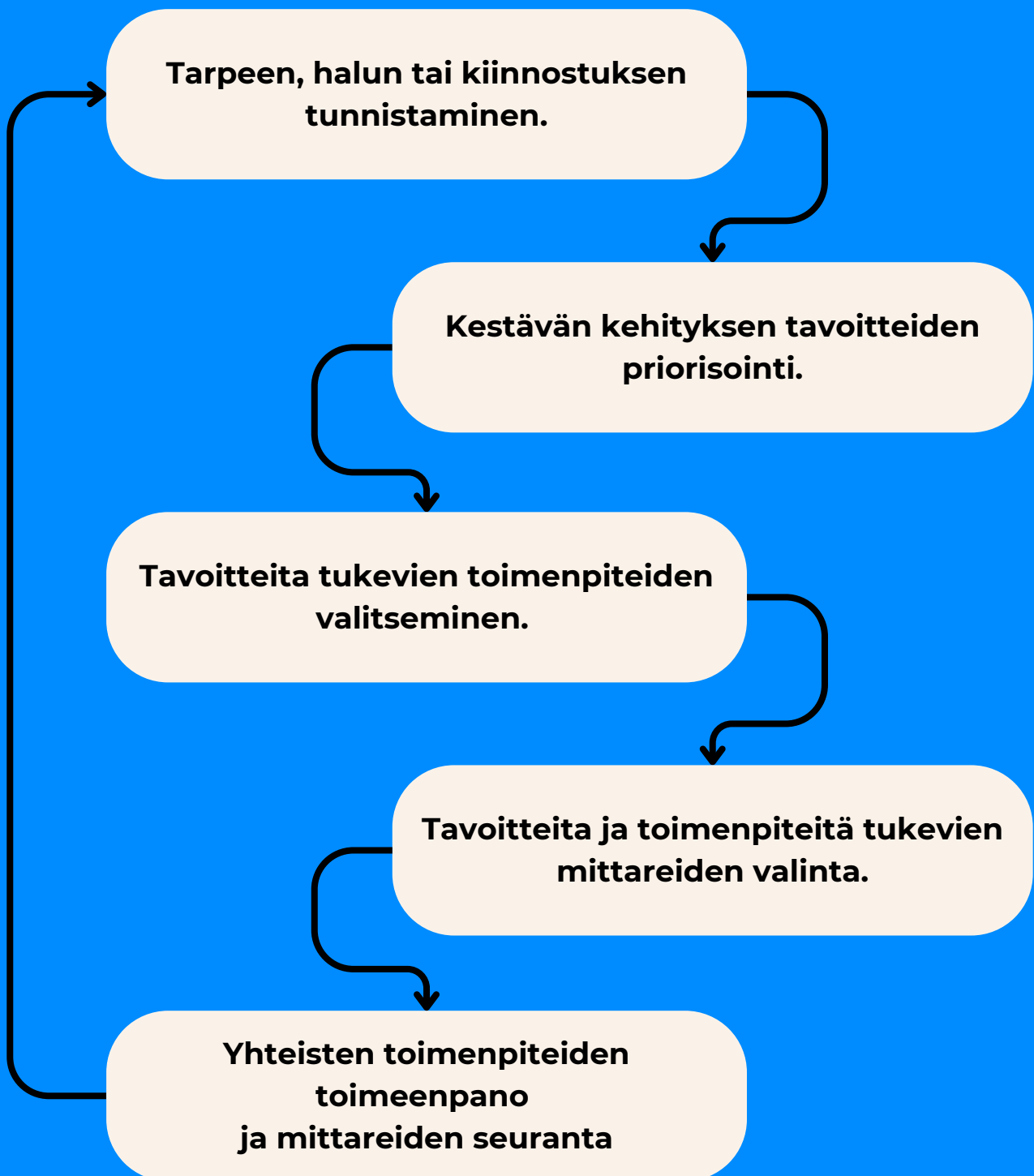

KESTÄVÄN KEHITTÄMISEN TOIMINTAMALLI

2024

KESTÄVÄN KEHITTÄMISEN TOIMINTAMALLI

SISÄLLYŚ- LUETTELO

01

Miksi?

02

Työpaja 1

03

Työpaja 2

04

Työpaja 3

05

Mitä seuraavaksi?

KESTÄVÄN KEHITYKSEN PRIORISOINTI

Tämän työkirjan tarkoituksena on auttaa alueita ja niiden toimijoita sanoittamaan ja havainnollistamaan, miten he vaikuttavat kestävä kehityksen tavoitteisiin.

Työkirjan ensimmäisessä osiossa osallistajat käyvät läpi, mihin kestävä kehityksen tavoitteisiin he vaikuttavat, suoraan ja välillisesti. Tämän jälkeen osallistajat priorisoivat itselleen tärkeimmät kestävä kehityksen tavoitteet ja määrittelevät, mitä nämä tavoitteet heille alueena merkitsevät. Toisessa osiossa laaditaan toimenpiteet, jotka tukevat näitä tavoitteita.

Työkirjan kolmannessa osiossa osallistajat voivat sopia yhteisistä mittareista ja mittaustavoista aikaisemmin laadittujen toimenpiteiden mittaamiseen, mikäli yhteistyö on jo rakentunut tarvittavalle tasolle.

Kestävä kehityksen tavoitteet ovat osa YK:n hyväksymää Agenda 2030 -ohjelmaa. Tavoitteita on 17, ja niihin liittyy noin 170 kansainvälistä alatavoitetta sekä noin 250 indikaattoria. Lisäksi Suomen valtio on määritellyt kansalliset tavoitteet, ja monet kunnat ovat asettaneet omia kuntatason tavoitteitaan.

**Kestävä kehityksen
tavoitteita voidaan
hyödyntää
viitekehityksenä, kun ne
yhdistetään yrityksen
tai toimijan
liiketoiminta- ja
kestävyysstrategioihin.**

TYÖPAJA 1: PRIORISOINTI

Tämän osion tavoitteena on selkeyttää työpajan osallistujille, miten toimiala vaikuttaa alueen kestäväan kehitykseen.

On erityisen tärkeää tunnistaa ne tavoitteet, joihin alueen toiminta vaikuttaa myönteisesti ja kielteisesti. Myös oman yrityksen toiminnan tarkastelu kriittisesti on tärkeä osa menetelmää. Pohtikaa myös epäsuoria vaikutuksia, jotka syntyvät toiminnastanne.

Priorisointi ei sulje pois muita kestäväan kehityksen tavoitteita, mutta auttaa kohdistamaan kehitystoimia niihin tavoitteisiin, joihin alueena voidaan eniten vaikuttaa. Missä siis alueellanne olisi eniten työstettävää, mihin jo vaikutatte tai mitä haluaisitte kenties vahvistaa?

Ennakkotiedot:

Ennen työpajaa osallistujien tulee perehtyä kestäväan kehityksen tavoitteisiin. Erityisen tärkeää on myös ymmärtää, miten toimiala vaikuttaa paikalliseen ympäristöön, talouteen ja yhteisöön.

Ennakkotiedot auttavat hahmottamaan kokonaiskuvan ja tunnistamaan ne tekijät, joihin heidän toimintansa vaikuttaa. Hyvä valmistautuminen mahdollistaa syvällisemmän keskustelun ja auttaa osallistujia tunnistamaan sekä positiiviset että negatiiviset vaikutukset, joita toiminnalla on kestäväan kehityksen tavoitteisiin.

Ohjeet työmenetelmään:

Käykää ensin pareittain läpi alueen vaikutukset YK:n seitsemääntoista kestäväan kehityksen tavoitteeseen.

Keskustelkaa tämän jälkeen ryhmissä löydöksistänne ja tunnistakaa alueellenne merkittävimmät kestäväan kehityksen tavoitteet (sivu 3). Sanoittakaa omin sanoin, mitä tärkeimmät tavoitteet teille merkitsevät (sivu 4).

Lopuksi, käykää yhdessä läpi, mitkä kestäväan kehityksen tavoitteet ovat mielestänne tärkeimpiä, ja sopikaa yhdessä alueen 3–4 tärkeintä tavoitetta.

SDG-analysimatriisi

Kohteen nimi:

ESIMERKKI

Vaikutus kestäväan kehityksen tavoitteeseen	1 Eihyvä elämä	2 Ihminen ja ympäristö	3 Terveellinen elämä	4 Hyvä koulutus	5 Sukupuolen tasa-arvo	6 Puhtaus ja vesi	7 Edullista ja puhdasta energiaa	8 Puhdas ja kestävä työelämä	9 Kestävää kasvua tuottava teknologia	10 Eriarvoisuuden vähentäminen	11 Kestävät kaupungit ja alueet	12 Vastuusta kylttiä	13 Ilmastotilasta	14 Vesi- ja merien elämä	15 Maailman elämä	16 Rauhasta, oikeutta ja vahvaa yhteiskuntaa	17 Yhteistyötä kumppanien kanssa
Suora positiivinen	✗	○	○	○	○	○	○	○	○	✗	○	○	○	○	○	○	○
Epäsuora positiivinen	○	✗	○	○	✗	○	○	✗	○	○	○	○	○	○	○	✗	✗
Ei vaikutusta	○	○	○	✗	○	✗	○	○	✗	○	○	✗	○	○	○	○	○
Epäsuora negatiivinen	○	○	✗	○	○	○	○	○	○	○	✗	○	✗	✗	✗	○	○
Suora negatiivinen	○	○	○	○	○	○	✗	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Tarvitaan lisätietoja	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

Vaikuttavimmat tavoitteet (noin 5 kpl):

Valitaan SDG 7, 10, 5, 15 ja 11

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEIDEN SANOITTAMINEN

Kohteen nimi:

ESIMERKKI

Sanoitus

Tavoitteena siirtyä vihreään energiaan ja vähentää energian kulutusta

Sanoitus

Alueella toimitaan ja sitä kehitetään yhdenvertaisuutta edistään

Saavutettavuuden parantaminen lisää alueen asukkaiden arjen toimivuutta.

sitoudumme luonnon monimuotoisuuden edistämiseen.

TYÖPAJA 2: TOIMENPITEET

Tämän osion tavoitteena on konkretisoida osallistujille, mitä toimenpiteitä alueella voidaan tehdä kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Tässä vaiheessa on erityisen tärkeää ottaa huomioon edellisen työpajan havainnot sekä priorisoidut kestävän kehityksen tavoitteet.

Tarkoituksena on löytää yhteisiä toimenpiteitä, jotka vaikuttavat positiivisesti alueen kestävän kehityksen tavoitteisiin. Yhdessä tehdyillä toimenpiteillä voidaan saavuttaa merkittävämpi vaikutus.

Ennakkotiedot:

Ennen työpajaa osallistujien tulee perehtyä ensimmäisessä työpajassa priorisoituihin kestävän kehityksen tavoitteisiin. On myös hyödyllistä tarkastella olemassa olevia toimenpiteitä ja käytäntöjä, jotka vaikuttavat tavoitteisiin.

Näihin ennakkotietoihin perehtymällä osallistujat ovat tietoisia mitä edellisessä vaiheessa valitut kestävän kehityksen tavoitteet pitävät sisällään ja voivat näin keskittyä toisessa työpajassa konkreettisten toimenpiteiden määrittämiseen.

Ohjeet työmenetelmään:

Käykää yhdessä läpi alueen tärkeimmät kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden määritelmät.

Riippuen ryhmän koosta, voitte toteuttaa tämän työpajan joko yhdessä tai jakautua ensin pienempiin ryhmiin ja sitten koota ideat yhteen.

Tässä työpajassa on tarkoitus ideoida toimenpiteitä, joita voitte yhdessä toteuttaa jokaisen kestävän kehityksen tavoitteen osalta lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä (sivu 6).

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMENPITEET

Kohteen nimi:

ESIMERKKI

Toimenpiteet

SDG numero:
11

1 vuoden kuluessa

Kohdistetaan yhdessä painetta kaupungin suuntaan alueen kestävän saavutettavuuden parantamiseksi.

3 vuoden kuluessa

Tuetaan paikallisia pienyrityksiä käyttämällä heidän palveluita.

5 vuoden kuluessa

Osallistutaan alueen kulttuuri- ja luontoperinnön suojelemiseen eri hankkein.

Toimenpiteet

SDG numero:
7

1 vuoden kuluessa

Tehdään kaikki energiansäästötoimet, mitkä ovat toimijoille mahdolliset

3 vuoden kuluessa

Siirytään käyttämään 100 % uusiutuvaa energiaa

5 vuoden kuluessa

Alueen yhteiset puhtaan energian investoinnit (esim aurinkopaneelit)

Toimenpiteet

SDG numero:
15

1 vuoden kuluessa

Aloitetaan työ ympäristösertifikaatin saamiseksi

3 vuoden kuluessa

Lisätään tietoisuutta alueen luontoarvoista erilaisin kampanjoin.

5 vuoden kuluessa

Päätetään alueen yhteinen komenpsaatiokohde. (paikallinen ja konkreettinen)

Toimenpiteet

SDG numero:
10

1 vuoden kuluessa

Työllistetään nuoria ja ja tarjotaan harjoittelupaikkoja erityistarpeita omaaville opiskelijoille.

3 vuoden kuluessa

Vahvistetaan yhteistyötä oppilaitosten ja yhdistysten kanssa.

5 vuoden kuluessa

Kaksikielisuuden vahvistaminen asiakaspalvelussa.

TYÖPAJA 3: MITTAAMINEN

Tämän osion tavoitteena on selkeyttää osallistujille, miten kestävä kehitys tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan seurata alueella. Tässä vaiheessa on erityisen tärkeää määrittää selkeät mittarit, joilla voidaan arvioida sekä toiminnan positiivisia että negatiivisia vaikutuksia. Pohtikaa myös, miten seuranta voidaan toteuttaa säännöllisesti ja miten tuloksia voidaan hyödyntää. Mittaaminen auttaa varmistamaan, että alueen kestävä kehitys tavoitteet toteutuvat ja pysyvät ajantasaisina.

Tiedon hyödyntäminen kehittämisessä on äärimmäisen tärkeää tavoitteiden saavuttamisessa ja tulosten seurannassa. Mittari voi olla määrällistä tai laadullista tietoa mittaava.

Ennakkotiedot:

Ennen työpajaa osallistujien tulee tutustua aiempien työpajojen tuloksiin. Lisäksi on hyödyllistä perehtyä siihen, millaiseen tietoon alueen toimijoilla on pääsy ja mistä ja miten tietoa saadaan. Osallistujien kannattaa myös tutustua omalle toimialalle laadittuihin valmiisiin mittareihin, mikäli sellaiset on laadittu. Nämä ennakkotiedot ovat tärkeitä, jotta osallistajat voivat arvioida, mitkä mittarit sopivat parhaiten alueen tarpeisiin ja miten seuranta voidaan toteuttaa tehokkaasti. Tiedon hyödyntäminen on äärimmäisen tärkeää kehittämisessä, tavoitteiden saavuttamiseksi ja tulosten seuraamiseksi. Mittari voi olla määrällistä tai laadullista tietoa mittaava.

Ohjeet työmenetelmään:

Aloittakaa keskustelemalla tavoitteista ja toimenpiteistä, jotka olette jo määritelleet edellisessä työpajassa.

Pohtikaa, millaista tietoa ja resursseja alueen toimijat voivat hyödyntää. Miettikää myös, mistä tämä tieto on saatavilla ja kuka vastaa sen keräämisestä (sivu 8).

Keskustelkaa, mitkä mittarit ovat parhaita mittaamaan toiminnan vaikutuksia tavoitteisiin. Valitkaa mittareita, jotka ovat realistisia ja käytännöllisiä seurannan kannalta.

MITÄ SEURAAVAKSI?

Onneksi olkoon, olette laatineet alueellenne kestävän kehityksen lupauksen!

Olette priorisoineet alueelle tärkeimmät tavoitteet, sopineet yhteiset toimenpiteet sekä tavat mitata edistymistä.

Seuraavaksi on aika aloittaa toimenpiteiden vieminen käytäntöön ja seurata edistymistä!

Huomioitavaa:

Prosessin kautta valitut kehittämis-tavoitteet ja toimenpiteet toimivat yhteisenä ohjenuorana kestävyystyöhön. Valittuja tavoitteita ja toimenpiteitä tulee seurata, muuttaa ja kehittää sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Seurannalle tulee määritellä myös tarkastelujakso. Vaikuttavuuden näkökulmasta laaja-alainen yhteistyö on tärkeää.

Ohjeet työmenetelmään:

Sopikaa yhdessä jokaisen tahon vastuut ja seuraavat askeleet, joita kaikki osallistujat tekevät edistääkseen alueen kestävä kehitystä. Mikäli kehittämiselle ei ole vielä olemassa yhteistyöryhmää, vaikuttavuuden ja tulosten näkökulmasta, tällaisen perustamista kannattaa harkita. (sivu 10)

Päätäkää myös, kuinka usein mittareita seurataan ja miten tuloksia raportoidaan. Pohtikaa, miten tuloksia käytetään toiminnan kehittämiseen. Sopikaa samalla, milloin tapaatte seuraavan kerran.

Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu

Seuraava tapaaminen

KESTÄVÄN KEHITYKSEN KÄSIKIRJAN TUOTTIVAT

TILAAJA:

KONSULTTI:

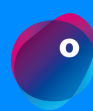
RAHOITTAJA:

Euroopan unionin
osarahoittama

POHJOIS-
POHJANMAA
COUNCIL OF OULU REGION

OULU

SDG-analyysimatriisi

Kohteen nimi:

Vaikutus kestävä
kehityksen tavoitteeseen

Suora positiivinen

Epäsuora positiivinen

Ei vaikutusta

Epäsuora negatiivinen

Suora negatiivinen

Tarvitaan lisätietoja

Vaikuttavimmat tavoitteet (noin 5 kpl):

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEIDEN SANOITTAMINEN

Kohteen nimi:

Sanoitus

Sanoitus

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMENPITEET

Kohteen nimi:

Toimenpiteet

SDG numero:

1 vuoden kuluessa

3 vuoden kuluessa

5 vuoden kuluessa

Toimenpiteet

SDG numero:

1 vuoden kuluessa

3 vuoden kuluessa

5 vuoden kuluessa

Toimenpiteet

SDG numero:

1 vuoden kuluessa

3 vuoden kuluessa

5 vuoden kuluessa

Toimenpiteet

SDG numero:

1 vuoden kuluessa

3 vuoden kuluessa

5 vuoden kuluessa

[illegible]

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

SDG (Sustainable Development Goals) eli kestävän kehityksen tavoitteet, ovat osa Agenda 2030 -ohjelmaa. YK:n jäsenmaat sopivat vuonna 2015 kestävän kehityksen toimintaohjelmasta ja tavoitteista, jotka ohjaavat kestävän kehityksen edistämistä vuosina 2016–2030. Agenda 2030 pyrkii kestävään kehitykseen niin talouden, ihmisten hyvinvoinnin kuin ympäristönkin kannalta. Agenda 2030 sisältää myös suunnitelman toimeenpanokeinoista sekä siitä, miten toimeenpanoa seurataan. Tavoitteita (eli SDG) on 17 kappaletta ja niiden alatavoitteita 169. SDG:t auttavat fokusoimaan tavoitteita sekä toimenpiteitä kestävän kehityksen eteen. Alla lyhyet esimerkinomaiset kuvaukset tavoitteista matkailualan näkökulmasta.

Köyhyyden vähentäminen

Työpaikat ja palveluntuotannon mahdollisuudet, erityisesti mikro- ja pienyritykset ja paikallisyhteisön merkitys. Epäsuorasti käyttämällä matkailuun liittyviä maksuja matkailun kehittämistä vauhdittaviin infrastruktuuri-investointeihin.

Ei nälkää

Kestävä ruokatuotanto ja toimitus matkailuyrityksille ja matkailijoille. Lähiruoka. Maatilamatkailu voi tuottaa lisätuloja pienille tuottajille.

Terveys ja hyvinvointi

Työntekijöiden ja matkailijoiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen. Hyvinvointimatkailun edistäminen.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Laadukas koulutus

Yrityskentän yhteistyö oppilaitosten kanssa, tasokas matkailualan koulutus ja elinikäinen oppiminen. Matkailualan sidosryhmien rooli asiakkaiden ja paikallisten yhteisöjen valistamisessa miten saavuttaa kestävä kehityksen tavoitteet.

Sukupuolten tasa-arvo

Matkailuala tarjoaa työpaikkoja ja tulonhankintamahdollisuuksia naisille. Matkailuyritykset edistävät sukupuolten välistä tasa-arvoa omassa toiminnassaan.

Puhdas vesi ja sanitaatio

Veden käytön hillitseminen, vesi-infra. Vedelle haitallisten aineiden käytön lopettaminen.

Puhdas energia

Energiatehokkuus kaikissa toimissa. Matkailuala uusiutuvien energianlähteiden käyttöönoton edelläkävijänä paikallisyhteisöissä. Investoinnit puhtaisiin energianlähteisiin.

Hyvä työ ja taloudellinen kasvu

Matkailualan mahdollisuudet edistää työpaikkojen luomista erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille ja harvaan asutuilla alueilla. Talouden monipuolistaminen matkailun arvoketjun kautta, kulttuurisen tietoisuuden ja osallisuuden edistäminen.

Kestävä teollisuus, innovaatio ja infrastruktuuri

Jatkuvat investoinnit infrastruktuuriin ja innovaatioihin ovat keskeinen talouskasvun ja kehityksen veturi. Matkailuala voi mm. vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon infrastruktuurin parantamiseksi, kulttuuriperinnön säilyttäminen.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Eriarvoisuuden vähentäminen

Paikallisasukkaiden ja sidosryhmien osallistaminen kehittämiseen. Matkailuala voi vaikuttaa ihmisten toimeentuloon, paikallis- ja maaseututalouden kehitykseen, luonto- ja kulttuuri- ympäristöön ja kaupunkien palveluiden monipuolistumiseen. Eri vähemmistöjen huomioon ottaminen toiminnassa.

Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Taata turvalliset ja kestävät asuinympäristöt kaikille. Matkailu yritykset voivat omalta osaltaan ja vaikuttaa infran parannuksiin, kestävään liikkumiseen ja kaupunkiympäristöihin. Rakennusten vähähiilisyys.

Kestävä kulutus ja tuotanto

Matkailun arvoketjun keskeiset tekijät luonnonvarojen käytön optimoimiseksi ja tuotannon ja kulutuksen aiheuttamien ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Vaikutusten seuranta.

Ilmastotoekoja

Matkailualan sidosryhmien rooli globaalissa ilmastomuutoksen vastaisessa toiminnassa sekä sopeutumis- että lieventämistoimenpiteillä. Hiilijalanjäljen pienentäminen, erityisesti kuljetus ja majoitus. Matkailu voi hyötyä vähähiilisestä kasvusta.

Vedenalainen elämä

Rannikko-, meri- ja vesistömatkailu tukeutuu terveisiin ekosysteemeihin. Herkkien vesistöjen ekosysteemien suojelu ja kestävä käytön edistäminen eri toimilla.

Maanpäällinen elämä

Rikas biologinen monimuotoisuus ja luonnonperintö ovat usein tärkeimmät matkailun vetovoimatekijät. Rooli luonnon suojelussa ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisessä. Vaihtoehtoiset toimeentulon lähteet paikallisille yhteisöille.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Rauha ja oikeudenmukaisuus

Matkailu voi edistää kulttuurien ja uskontojen välistä suvaitsevaisuutta ja ymmärrystä. Matkailu voi edistää myös ihmisoikeuksia tukemalla paikallisia yhteisöjä ja yrityksiä, jotka toimivat eettisesti ja kestävästi.

Yhteistyö ja kumppanuus

Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien vahvistaminen, sidosryhmien kokoaminen työskentelemään yhdessä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaikki SDG:t tukevat toisiaan ja ajatuksena onkin valita niistä ne tavoitteet, jotka ovat omassa toimintaympäristössämme keskeisimpiä ja mihin pystymme eniten vaikuttamaan omassa tekemisessämme. Tässä liitteessä oleva koonti antaa muutamia esimerkkejä siitä, mitä jokainen tavoite voi matkailun näkökulmasta tarkoittaa.

Suomi on sitoutunut tavoitteiden saavuttamiseen sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Päävastuu toteuttamisesta on valtioilla, mutta tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan kuitenkin myös yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten laajaa osallistumista.

Kestävä kehitys tavoitteista matkailun näkökulmasta voi lukea lisää UN Tourismin (UNWTO) verkkosivuilta.